

100 anys de Gràfiques Manlleu: un projecte global, amb fort arrelament local

CARLES GARCÍA HERMOSILLA (Museu del Ter)
MONTSE PUJOL (Badabadoc Comunicació)

El 27 de setembre de 2019 es va inaugurar al Museu del Ter l'exposició temporal "100 anys de Gràfiques Manlleu. Un projecte global amb fort arrelament local" amb la presència especial del president del Parlament de Catalunya, Roger Torrent, per celebrar el centenari de l'empresa.

Inauguració de l'exposició de Gràfiques Manlleu al Museu del Ter. Fotos: Constanci Navarro/GFM

Gràfiques Manlleu imprimeix actualment 6.000 milions d'etiquetes cada any pel sector alimentari, compta amb 5.500 m2 d'instal·lacions al polígon de la Coromina i ocupa 65 treballadors i treballadores. Les etiquetes impreses a Gràfiques Manlleu es poden reconèixer perquè l'empresa hi imprimeix, molt petita, la mà esquerra de l'escut de Manlleu, un símbol que identifica que han estat impreses a la planta de Manlleu i que mostra encara l'arrelament local d'una empresa que ara és global. Gràfiques Manlleu, com a impremta local ha tingut una importància cabdal en la història del segle XX manlleuenc, i la celebració dels 100 anys del naixement de l'empresa ha

L'any 1919, Josep Contijoch i el seu fill Antoni van fundar Tipografia Manlleuena

estat una gran oportunitat per dedicar-li una exposició repassant la seva història a través de la seva producció gràfica i la maquinària històrica de la tipografia.

Un centenari que és també, en bona part, història de Manlleu, ja que des del desembre de 1919, any de fundació de Tipografia Manlleuena, es pot resseguir el segle XX a través dels milers i milers de pàgines i papers impresos per la impremta de la família Contijoch. Durant anys, les màquines de la impremta del passeig de Sant Joan van anunciar naixements, comunions, matrimonis i la mort dels manlleuencs i manlleuenques; portaven la notícia de la pel·lícula de moda a l'Edison o al Garcia, el nou espectacle del Teatre Centre o el proper partit de màxima rivalitat del Manlleu; i també ens feien arribar en forma de publicacions periòdiques les notícies, cròniques, manifestos, poemes dels reporters i lletraferits locals.

A partir dels anys setanta del segle XX, el que era una impremta local d'èxit va

començar el camí per convertir-se en una empresa global, amb clients globals. En un canvi d'estratègia, va ampliar el seu radi d'acció i va iniciar projectes més ambiciosos gràcies a la modernització de la maquinària i l'organització. A finals del segle XX, aquest canvi d'estratègia es va consolidar amb l'inici de l'especialització en la impressió d'etiquetes del sector alimentari. El que en el seu origen fou una petita empresa de 4 o 5 treballadors, que entrava cada dia en forma de paper a les cases dels manlleuencs i manlleuenques, és ara una gran indústria amb el seu producte principal present a milions de cases del món.

DE CANSALADERS I MATALASSERS A IMPRESSORS

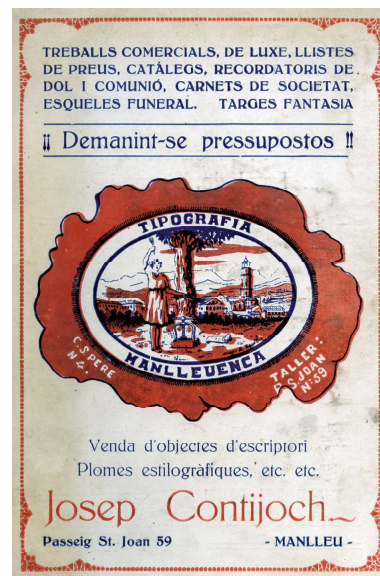
L'any de la fundació de la Tipografia Manlleuena, de Josep Contijoch Sucarrats, Manlleu era una ciutat en ebullició. La pionera i omnipresent indústria tèxtil, sorgida gràcies a l'aprofitament del Ter, compartia protagonisme amb altres sectors en alça, com el metal·lúrgic o l'alimentari. La vida cultural i associativa de Manlleu era també d'un gran dinamisme. Els Contijoch, cansaladers i matalassers al carrer de Sant Pere, van veure en aquest context una bona oportunitat per emprendre un nou negoci: una impremta. Van adquirir maquinària a Barcelona gràcies a la iniciativa d'un dels fills, l'Antoni Contijoch, que es trobava d'aprenent

de matalasser i d'impressor a la capital catalana. Segons la memòria familiar, l'Antoni, lletraferit, va ser el jove ideòleg d'un projecte que durant anys va dirigir el seu pare, Josep Contijoch i Sucarrats, i al qual també s'incorporà el seu germà Francesc.

L'activitat econòmica i cultural de Manlleu impulsà el creixement de la impremta

Inicialment, la maquinària es va instal·lar al mateix carrer Sant Pere i compartia espai amb els altres negocis familiars. Aviat, però, el taller va quedar-se petit i es va traslladar al passeig de Sant Joan. Els primers encàrrecs de les empreses i particulars de Manlleu foren impresos per a pressupostos, comandes i factures, estampes de comunitat, participacions de casaments i esqueles per a difunts.

La impremta dels Contijoch es va consolidar al ritme que l'activitat econòmica i cultural de Manlleu agafava embranzida. Els anys vint i trenta foren d'aparició i consolidació de noves indústries, com La Piara, Conductors Elèctrics Roqué, S.A. Serra, Fraguas del Ter, etc. La vida cultural, dinamitzada des de finals del segle XIX per un ampli teixit de societats de totes les tendències, es complementava amb la programació professional d'espectacles de cinema, teatre i música en sales modernes com el Teatre-Cinema Garcia, al carrer del Pont,

Anunci de la Tipografia Manlleuena al programa de Festa Major de Manlleu de l'any 1923

o el Teatre-Cinema Edison, a la plaça Fra Bernadí.

La impremta Contijoch imprimia per a les empreses i per a la vida associativa i cultural. Bona part dels cartells de cinema, teatre i festes entre 1920 i 1936 eren impresos a la Tipografia Manlleuena. Destaquen els complets llibrets publicats anualment amb el programa de la Festa Major, moment de màxima eclosió de la vida cultural. L'empenta de Tipografia Manlleuena es reflecteix també en la publicació *Manlleu: portaveu quinzenal dels manlleuencs i de llur vila* que, entre 1928 i 1935, es va imprimir al taller del passeig de Sant Joan.

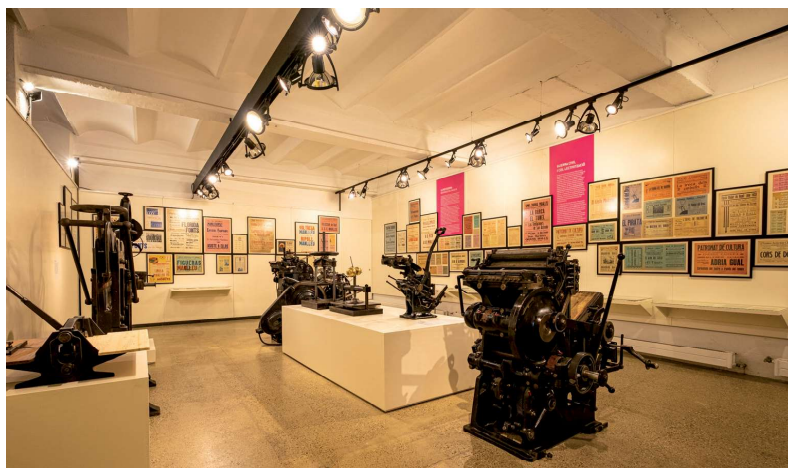
Seguint el camí iniciat per la Tipografia Manlleuena van aparèixer a Manlleu durant aquells anys tres noves impremtes: Fluvià, Ibàñez i Padrós. Tot i això, la impremta dels Contijoch no va deixar de créixer i es va modernitzar amb l'adquisició de nova maquinària. En destaca una impremta planocilíndrica de la casa alemanya Albert Frankental, que podeu veure a l'exposició permanent del museu.

GUERRA CIVIL, COL·LECTIVITZACIÓ I POSTGUERRA

El cop d'Estat del 18 de juliol de 1936 contra la República marcà l'inici de la Guerra Civil i d'anys de fortes convulsions. Un decret d'octubre de 1936 de la Generalitat de Catalunya, que intentava consolidar la seva

Treballadors a l'interior de la Tipografia Manlleuena. Any 1930 aprox. Procedència: Fons Jacint Contijoch

Fotografies de l'exposició al Museu del Ter. Fotos: Lluís Grané – Museu del Ter

autoritat al territori, regulava el procés de col·lectivització a què foren sotmeses moltes empreses. Tipografia Manlleuena el va afrontar fusionant-se amb la també manlleuena Impremta Padrós. Així nasqué Gràfiques Manlleu Empresa Col·lectivitzada (Gràfiques Manlleu E.C.) l'abril de 1937. La

mort d'Enric Padrós pocs mesos després va implicar de nou la separació de les dues empreses, i posteriorment la Impremta Padrós va desaparèixer. Tipografia Manlleuena es va convertir definitivament en Gràfiques Manlleu. Per la impremta foren anys convulsos,

d'escassetat i reducció de l'activitat, i van estar marcats pel procés de col·lectivització. El conflicte polític latent ja abans de l'inici de la guerra i durant la guerra és el motiu de l'augment d'un tipus de material imprès, del qual l'arxiu de Gràfiques Manlleu conserva una col·lecció important: els pasquins de temàtica política. Crides a la mobilització, convocatòries, manifestos, respostes a adversaris polítics s'imprimien en fulls volants que es distribuïen de manera informal. Aquests documents constitueixen un fons important per explicar el Manlleu d'aquells anys convulsos.

L'antiga Tipografia Manlleuena, convertida en Gràfiques Manlleu durant la guerra, va afrontar la postguerra i el franquisme com a Gráficas Manlleu, el nom paradoxalment adquirit en el procés de col·lectivització, però castellanitzat. Josep Contijoch i els seus fills Antoni i Francesc reprenen l'activitat. L'Antoni, clau en els orígens

El 1941 posen botiga al carrer del Pont, traslladada el 1964 al passeig de Sant Joan

de l'empresa, té un paper important en la represa, ja que l'any 1947 mor el seu germà Francesc, i el 1954 en Josep, el pare. L'any 1961 s'hi incorporà molt jove el seu fill Joan, que més endavant en lideraria la transformació.

Gráficas Manlleu es va adaptar a la nova situació política. Amb l'Antoni al capdavant va mantenir les àrees d'activitat. Els recordatoris, esqueles, impresos diversos per a les indústries de Manlleu i l'entorn; els cartells, fulletons i altres materials de difusió de l'activitat cultural de la ciutat -ara controlada pels aparells polítics del franquisme-, i edicions i publicacions periòdiques variades. Tot plegat va significar la consolidació definitiva de la impremta, que des de 1941 comptava amb un local comercial al carrer del Pont, atès inicialment per Carme Pratdesaba i M. Teresa Contijoch, esposa i filla d'Antoni Contijoch, i més endavant per Josefa Contijoch. L'any 1964, el creixement va portar a un nou trasllat, aquest cop al número 63 del mateix passeig de Sant Joan, on s'ubicaren plegats en un nou edifici tallers i botiga, i on encara es troba la Llibreria-Papereria Contijoch. Aquest període es va tancar simbòlicament l'any 1970, amb la mort d'Antoni Contijoch,

conegut a la família com en *Tonet*. La memòria familiar el recorda com l'inspirador inicial del projecte empresarial i l'impulsor principal, en companyia del seu pare Josep, a causa de la seva curiositat i sensibilitat cultural. La mort d'en *Tonet* fou un cop dur per a la família i la impremta, que va estrenar un nou lideratge en la figura del seu fill, Joan Contijoch.

NOU LIDERATGE I CANVI D'ESTRATÈGIA

Als anys seixanta, la impremta dels Contijoch estava consolidada en el mercat local. Però l'activitat, encara que molt diversa (d'esqueles a publicacions periòdiques) es feia en un àmbit geogràfic restringit i amb productes de tirada limitada. El nou responsable de Gràfiques Manlleu, Joan Contijoch, va promoure a poc a poc un canvi d'estratègia i model de negoci: guanyar clients fora de l'àmbit tradicional i afrontar projectes amb grans tirades. Per això s'havia de modernitzar l'empresa i el 1970 es va iniciar la transformació

Alguns dels molts productes que porten l'etiqueta de Gràfiques Manlleu. Foto: Museu del Ter

tecnològica. L'empresa va adquirir maquinària per imprimir en òfset monocolor, una Solna 125. L'any 1984, va arribar l'òfset multicolor. En aquest període també es va incorporar la fotocomposició, que fins aquell moment se subcontractava. El creixement del negoci fou lent però constant. La plantilla, originalment un petit grup d'empleats que complementava la família, va passar a ser de 15 persones. L'any 1987 aquest creixement va implicar un nou trasllat, ara fora del centre de Manlleu, a una nau del carrer Alp al polígon de la Coromina, on es troba actualment l'empresa. De les tradicionals esqueles, albarans, recordatoris de comunió per a un mercat

Avui Gràfiques Manlleu és una empresa líder en el sector de l'etiqueta

local, Gràfiques Manlleu, amb el nom en català recuperat l'any 1981, va passar a imprimir catàlegs d'alta gamma per a grans empreses, grans tirades de fascicles per aprendre idiomes, materials de promoció turística d'àmplia difusió o cartells de gran format per a espectacles del grup de teatre Els Joglars, per exemple. Tot això, sense perdre el seu lligam amb Manlleu, on l'empresa mantenia el seu lideratge i participava en projectes simbòlics, com la represa l'any 1977 del setmanari *MANLLEU Publicació*.

El nou camí obert per Joan Contijoch al capdavant de l'empresa va conduir cap a

l'especialització en el sector de l'etiqueta alimentària. Gràfiques Manlleu hi va entrar amb força i va consolidar la seva aposta amb l'adquisició de dues empreses, la impremta Duran de Sant Hilari Sacalm (1992) i la impremta Barguñó de Barcelona (1997). Aquestes dues adquisicions van implicar una ampliació de plantilla, ja de 50 persones, i la incorporació al projecte de clients importants, com Font Vella, Aigües de Viladrau, Nestlé i Nutrexpa. L'any 2008 es va obrir delegació comercial a Madrid i més endavant al nord d'Àfrica. El 2017 s'estableix una aliança estratègica amb Ingo Group, de Riudellots de la Selva, que imprimeix etiquetes autoadhesives.

En aquest període es va produir un nou relleu familiar al capdavant de l'empresa. A principis del 2000, Jordi Contijoch va entrar-hi a treballar i l'any 2012 s'hi va posar al capdavant. El 2017 la família i l'empresa pateixen un cop important amb la mort, als 70 anys, d'en Joan Contijoch, que amb la seva visió i lideratge havia transformat l'empresa.

Actualment, com hem explicat a l'inici d'aquest text, Gràfiques Manlleu és una empresa líder a l'estat espanyol en el sector de l'etiqueta alimentària. Les millors i més conegudes marques d'aquest sector imprimeixen a Gràfiques Manlleu. I l'empresa continua lluint amb orgull les seves arrels, estampant en algun racó dels milions d'etiquetes que surten de la planta del polígon industrial de la Coromina la mà esquerra de l'escut de Manlleu.

Un símbol que identifica Gràfiques Manlleu

A les etiquetes es pot trobar el símbol d'una mà esquerra com la de l'escut de Manlleu que certifica que la impressió s'ha fet a Gràfiques Manlleu

